

FİKİR VE SANAT ESERLERİ KAPSAMINDA BANDROL SUÇLARI

(Tax Label Offences Within The Scope Of Intellectual Property Rights)

Dr. Yusuf BAŞLAR¹

ÖZ

Fikir ve sanat eserlerinin hukuka aykırı biçimde çoğaltılmış nüshalarının tedavülünün önlenmesi açısından eser nüshaları belirli bir kayıt altında piyasaya sürülmektedir. Bunun sonucunda ise her bir nüshanın bu kayda dâhil edilip edilmediğinin anlaşılmasını sağlamak amacıyla bandrol uygulaması yöntemi geliştirilmiştir. Bandrol alımı ve kullanımı ile eser nüshalarının sayısı bilinerek kontrol altında tutulmakta, kaçak ve izinsiz basımlar tespit edilmekte ve bu tür basımlar önenebilmektedir.

Bandrol uygulaması korsanlıkla mücadele sisteminin bir parçasını teşkil etmektedir. Nitekim kanun koyucu korsanlıkla mücadelede başarı sağlanabilmesi için bandrol uygulaması zorunluluğuna uymayanlar hakkında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 81. maddesinde beş ayrı fıkrada bandrol suçları ve bu suçlara ilişkin cezai hükümler düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: FSEK'te Düzenlenen Suçlar, Bandrol, Bandrol Uygulaması, Bandrol Suçları, Fikir ve Sanat Eserleri

ABSTRACT

In order to avoid dissemination of illegally reproduced copies of intellectual properties, such copies are marketed under certain registration procedure. As a result of that implementation, to ensure the inclusion of each copy to this registration the tax label system has been developed. Through possession and use of tax labels, the number of the copies are known and so kept under control. In such way illegal and unauthorized reproductions are identified and intercepted.

The tax label implementation constitutes a part fight against piracy system. Therefore the legislators to ensure the accomplishment of the fight against piracy, emphasized the obligatory nature of the tax label implementation and defined through five subsections of article 81 of the

1 Şanlıurfa Cumhuriyet Savcısı, yusufbaslar@hotmail.com

law on intellectual properties, crimes such as crimes of tax labels and their criminal sanctions.

Keywords: Crimes defined in law on intellectual property rights, Tax label; banderole, Tax label implementation, Tax label offences, Intellectual properties

GİRİŞ

Fikir ve sanat eserlerinin yeterli derecede korunması eser sahibinin ürettiği değerden istifadeyi artırmakta ve eser sahibinin yeniden üretme konusunda teşvikini sağlamaktadır. Bu durum ise rekabet ortamının ve nitelikli eser sayısının artmasına katkı sunmaktadır. Bu bakımdan fikir ve sanat eserlerinin korunmasında alınan tedbirlerin ve getirilen cezai müeyyidelerin yalnızca hak sahibi açısından değil ülkemiz açısından ifade ettiği önem oldukça fazladır. Fikri hakların yeterli ölçüde korunmadığı bir ülkede, iktisadi, kültürel, bilimsel ve sosyal hayatta üretimin, üretimde rekabet ve kalitenin artması da çok mümkün değildir².

Mutlak haklar içerisinde kabul edilen fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar ülkemizde 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile korunmaktadır. 5846 sayılı FSEK, 5728 sayılı Kanunla değiştirilmeden önce fikir ve sanat eserlerine yönelik suç ve cezalar FSEK'in 71 vd. maddelerinde düzenlenmekte idi. Buna göre suçlar, manevi haklara tecavüz, mali haklara tecavüz ve diğer suçlar başlığı altında sıralanmıştı³.

5846 sayılı FSEK'te 23.01.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonrasında ise "manevi, mali ve bağlantılı haklara yönelik suçlar"ın yaptırımı 71. maddede yer almaktadır⁴. FSEK'in aynı Kanunla değişik 72. maddesinde "koruyucu programları etkisiz kılmaya yönelik hazırlık hareketleri suçu"⁵, 81. maddesinde "bandrol suçları", 85/3 maddesinde "mektupların yayınlanması suçu" ve 86/2 maddesinde "resim ve portrelerin yayınlanması suçu" düzenlenmiştir⁶.

Biz de bu çalışmamızda FSEK'in 81. maddesinde beş ayrı fıkra hükmüyle düzenlenen ve uygulamada Bandrol Yükümlülüğüne Aykırılık

2 YENİDÜNYA Ahmet Caner, "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları", *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. X, S. 3-4, Erzincan, 2006, s. 271.

3 GÜNEŞ İlhami, "5728 Sayılı Yasa Sonrası Mali, Manevi Hak ve Bağlantılı Hak İhlalleri", *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi*, C. 4, S. 14, Ankara, 2008, s. 343.

4 BAŞLAR Yusuf, "Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklara Yönelik İhlaller", *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi*, C. 7, S. 28, Ankara, 2011, s. 659-712.

5 BAŞLAR Yusuf, "Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketi Suçu", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, C. 1, S. 1, Ankara, 2013, s. 243-259.

6 YAZICIOĞLU R. Yılmaz, *Fikri Mülkiyet Hukukundan Doğan Suçlar*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009, s. 163-164.

Suç, Bandrol Sahteciliği Suçu, Bandrol Usulsüzlüğü Suçu, Bandrol Dolandırıcılığı Suçu ve Bandrol Temini Suçu isimleriyle bilinen “Bandrol Suçları”nı inceleyeceğiz.

I. BANDROL VE BANDROL UYGULAMASI

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda, eser⁷ ve bağlantılı haklara⁸ konu ürünler üzerindeki hakların üçüncü kişiler tarafından izinsiz olarak kullanılması cezalandırılmıştır. Bununla birlikte tecavüz teşkil eden eylemlerin özellikle de “korsan” tabir edilen hukuka aykırı biçimde çoğaltılmış nüshaların tedavülünün önlenmesi bakımından eser nüshalarının belirli bir kayıt altında piyasaya sürülmesi sonucunda her bir nüshanın bu kayda dâhil edilip edilmediğinin anlaşılmasını sağlayacak bir yöntem ihtiyacı duyulmuştur⁹.

Bu yöntem, müzik ve sinema eserleri ile süreli olmayan yayınlarda uygulanması zorunlu kılınan, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bastırılan ve her birinin üzerinde ayrı bir numara bulunan bandrollerin hak sahiplerince temin edilmek suretiyle yayıma konu edilen her bir eser nüshasına yapıştırılması biçiminde kendini göstermektedir¹⁰. Buna göre, eser ve eserden kaynaklı hak sahiplerinin mali haklarından biri olan çoğaltma hakkının takip edilebilmesi ve eserlerin yasal olmayan yollarla çoğaltılmasının engellenmesi için bandrol uygulaması zorunlu tutulmuştur¹¹.

Çeşitli yönetmelik hükümlerinde ve öğretilerde bandrolün tanımı yapılmıştır. Buna göre; Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik¹² m. 4/b hükmünde bandrol; “*fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi amacıyla; fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınların üzerine yapıştırılan, sökülmesi halinde parçalanarak ve yapıştırıldığı malzemenin özelliğini kaybettiren nitelikte güvenlik şeridi içeren holografik özellikli bir güvenlik etiketi veya dijital olarak üretilen güvenlik etiketi*” olarak tanımlanmıştır.

Fikir ve Sanat Eserlerinin İşaretlenmesine İlişkin Yönetmelik m. 5/1 hükmünde ise bandrol, “*fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi amacıyla, süreli olmayan yayınlara, ses ve/veya gö-*

7 Eser; sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini ifade eder (FSEK m. 1/B.a).

8 Bağlantılı haklar; eser sahibinin manevi ve mali haklarına zarar vermemek kaydıyla komşu hak sahipleri ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcılarının sahip oldukları hakları ifade eder (FSEK m. 1/B.j).

9 TURAN H. Selcen, **Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 220.

10 TURAN, s. 220.

11 BÜLTER Ahmet, “Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 59, Ankara, 2005, s. 103-104.

12 Bundan sonra “Bandrol Yönetmeliği” olarak anılacaktır.

rüntü taşıyıcıları ile disk ve disketlere alınmış eser nüshaları üzerine yapıştırılan, sökülmesi halinde parçalanan ve yapıştırıldığı malzemenin özelliğini kaybettiren nitelikte güvenlik şeridi içeren holografik özellikli bir güvenlik etiketi” şeklinde tanımlanmıştır.

Öğretide ise bandrol; güvenlik şeridi içeren holografik özellikte bir etiket¹³, fikir ve sanat eserlerinin bizzat kendisi veya çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınların üzerine yapıştırılan, sökülmesi halinde parçalanan ve yapıştırıldığı malzemenin özelliğini kaybettiren nitelikte güvenlik şeridi içeren holografik özellikli bir güvenlik etiketi¹⁴, eser veya hak sahibinin izni ile çoğaltılmış nüshayı kanıtlayan pul¹⁵ olarak da tanımlanmaktadır.

Bandrol alımı ve kullanımı ile eser nüshalarının sayısı bilinerek kontrol altında tutulmak suretiyle kaçak ve izinsiz basımlar tespit edilmekte ve bu tür basımlar önlenilmektedir¹⁶. Bandroller, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bastırılıp satılmaktadır. Ancak Bakanlıkça belirlenen satış fiyatı üzerinden meslek birlikleri aracılığı ile de bandrol satışı yapılabilmektedir.

Bandrol uygulaması korsanlıkla mücadele sisteminin bir parçasını teşkil etmektedir. Bu uygulama, sistemin merkezinde yer almakta ve kendisinden beklenen işlevi yerine getirebilmesi için bazı ek önlemlerle desteklenmektedir. Bu önlemler, eserlerin kayıt ve tescili, işletmelerin belgelendirilmesi ve denetim komisyonlarıdır. Korsanlıkla mücadelede başarıya ulaşılabilmesi sistemin tüm unsurlarıyla birlikte uyumlu ve düzenli işlenmesini gerekli kılmaktadır¹⁷. Nitekim kanun koyucu korsanlıkla mücadelede başarı sağlanabilmesi için bandrol uygulaması zorunluluğuna uymayanlar hakkında -aşağıda ayrıntısıyla inceleyeceğimiz- bir takım cezai yaptırımlar öngörmüştür¹⁸.

II. BANDROL SUÇLARI

A. Genel Olarak

Fikri mülkiyet haklarının işletilmesi, bu hakların hukuk tarafından koruma altına alınmasını gerekli kılmaktadır. Kamu otoritesi, vermiş olduğu tekeli hakkı yasa ile tanıırken desteğini de sağlamak ve geçerlilik süresi

13 GÜNEŞ İlhami, *Son Yasal Düzenlemelerle Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008, s. 182.

14 YAZICIOĞLU, s. 443.

15 ERDİL Engin, *İçtihatlı ve Gerekçeli Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi*, C. 2, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s. 1615.

16 GÜNEŞ, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, s. 182.

17 GÜNEŞ, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, s. 183.

18 SULUK Cahit, “Korsanlıkla Mücadele ve Matbaa Sektörü”, *2. Uluslararası Katılımlı Kâğıt-Karton, Mürekkep, Matbaa Sempozyumu ve Sergisi Bildirileri*, C. 2, İzmir, 2004, s. 175.

boyunca koruma sağlamak durumundadır. Bu durum doğal ve beklenen haliyle hakkın ihlali karşısında tespit, men, eski duruma getirme, tazminat ve iptal davaları ile yerine getirilirken¹⁹ ihlallerin aynı zamanda suç teşkil etmesi, cezai müeyyideleri de gündeme getirmekte ve böylece fikri mülkiyet hakkının korunmasını güçlendirmektedir.

FSEK'in 81. maddesinde "Haklara Tecavüzün Önlenmesi" kenar başlığı ile düzenlenen hükümle esas olarak bandrole tabi eserler ve bandrol almanın yöntemleri, koşulları ve bu hükümlere aykırılığın yaptırımları düzenlenmiştir. Bu hüküm, sistematik olarak doğrudan doğruya manevi, mali ve bağlantılı hak sahiplerini koruyan hükümlerden (FSEK'in 71, 72, 80. maddeleri) ayrı düzenlenmiştir²⁰.

B. Korunan Hukuki Yarar

FSEK'in 81/1 maddesi ile musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunlu hale getirilmiştir. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunludur.

Fikir ve sanat eserlerine bandrol yapıştırılmasının sebebi, fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltılmalarının ve taklit edilmelerinin önlenmesi ve bu suretle de bir yandan eser ile eserden kaynaklanan hak sahiplerinin haklarının korunması, diğer yandan ise piyasada tedavülde bulunan eserlerin kayıt altına alınarak ekonomik getirilerinin belirlenmesidir. Bu bakımdan bandrol suçları ile hem hak sahiplerinin eserlerden kaynaklanan mali getirilerinden yararlanabilmeleri hem de fikir ve sanat eseri kaynaklı gelirin devlet tarafından kontrol edilebilmesi ve devletin bu gelirlerden pay alabilmesi amaçlanmaktadır²¹.

Bununla birlikte bandrol yükümlülüğünün eser veya hak sahiplerinin muvafakati ile terk edilebilmeleri mümkün olmayıp bu durum devlet denetimine tabidir. Bandrol yükümlülüğüyle fikir ve sanat eserlerinin piyasadaki tedavülünün hukuka uygunluğunu destekleyecek bir sistem geliştirilmiştir. Bandrol suçlarına ilişkin düzenlemeyle ise bu sistemin korunması hedeflenmektedir²².

Bu bağlamda bandrol suçlarında korunan hukuki yarar öncelikli olarak madde metninde belirtilen eser nüshalarının bandrole bağlı sürüm ve dolaşımının sağlanarak kayıtlı ekonomik-ticari hayatın kurulması (kamu-

19 GÜNEŞ İlhami, **Açıklamalı-İçtihatlı Uygulamada Sınâî Mülkiyet Hakları ve Cezai Koruma**, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2007, s. 34.

20 GÜNEŞ, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, s. 182.

21 YAZICIOĞLU, s. 445.

22 TURAN, s. 223.

sal yarar)²³ ve dolaylı olarak da eser üzerindeki hak sahiplerinin kültürel, içtimai ve ekonomik menfaatlerinin korunmasıdır²⁴.

Gerçekten de bandrol uygulaması ve bandrol suçları ile tek bir hukuki yarar korunmamakta, biri eser sahibinin mali haklarının korunması, diğeri de devletin bu eserlerinin ticari dolaşımından kaynaklanan gelir sağlanması üzere iki farklı tarafın mali hakları korunmaktadır²⁵. Bununla birlikte, madde metninde düzenlenen suçlar eser üzerindeki hak sahiplerini doğrudan doğruya korumayıp ancak dolaylı olarak korumaktadır. Nitekim eser üzerinde hak sahibi olan kişilerin dahi eserleri bandrolsüz olarak satmaları veya sattırmaları mümkün değildir²⁶.

C. Fail

FSEK'in 81. maddesinde sayılı bandrol suçları özgü (mahsus) suçlardan olmadığından madde metninde suç teşkil eden eylemi gerçekleştiren -"eser sahibi" veya "hak sahibi" kişiler de dahil- herkes maddede düzenlenen suçların faili olabilir. Bu bakımdan failin sıfatı bandrol suçları bakımından özellik arz etmez. Bununla birlikte bandrol suçları ancak insanlar tarafından işlenebilmekte olup tüzel kişiler bu suçların faili olamazlar. Ancak, bu suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi durumunda, FSEK m. 81/son uyarınca ilgili tüzel kişi hakkında Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri uygulanacaktır.

Öğretide bir görüşe göre²⁷; FSEK'in 81/4 maddesinde düzenlenen bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun yalnızca "eser sahibi" veya "hak sahibi" tarafından işlenebileceğinden bahisle bu suç tipinin FSEK'in 81. maddesinde sayılan diğer suç tiplerinden farklı olarak suçun faili bakımından özgü (mahsus) suç olduğu iddia edilmekte ise de bir eserin bandrolsüz olarak çoğaltılıp satışa arz edilmesi, satılması, dağıtılması veya ticari amaçla satın alınması ya da kabul edilmesi eylemleri bandrol yükümlüsü olan eser veya hak sahipleri dışındaki kişiler tarafından da gerçekleştirilebileceği için bu suç tipinin de madde metninde sayılan diğer suç tipleri gibi özgü (mahsus) suçlardan olmadığı kanaatindeyiz.

D. Mağdur

Bandrol suçlarında mağdurun kim olduğu hususuna kanunda yer verilmemiştir. Bununla birlikte bu suçların takibi şikâyete bağlı suçlardan olmamaları ve bandrolün işlevleri dikkate alındığında bandrol suçlarının

23 GÜNEŞ, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, s. 183.

24 ERDİL, s. 1644.

25 YAZICIOĞLU, s. 446.

26 GÜNEŞ, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, s. 183.

27 YAZICIOĞLU, s. 448.

dan doğrudan doğruya eser sahibi veya bağlantılı hak sahibi değil, kamunun zarar gördüğü söylenebilir. Bu zarar Kültür ve Turizm Bakanlığı'nun dağıttığı bandrol bedelinden de ibaret değildir²⁸.

Bandrol yükümlülüğü eser sahibinin mali haklarını korumakla birlikte fikri haklarda korsanlıkla mücadele ve hak takiplerinin kolay sağlanması için öngörülmüştür²⁹. Bu bağlamda bandrol suçları, devletin fikri haklar dünyasının ekonomik yanını düzenlemesiyle ilgili olduğundan bandrol suçlarını esasen devletin idari düzenine ve dolayısıyla da toplumu oluşturan bireylerin tümüne karşı işlenmiş olduğunu kabul etmek gerekir³⁰.

Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun bu hususa da temas eden bir kararında "*Kanun koyucu, bandrol uygulamasıyla fikri haklar dünyasının ekonomik yönünü düzenlediğinden ve buna aykırı davranılarak devletin mevzuat ile oluşturduğu idari düzene yönelik suç işlenmiş olması karşısında bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçlarında suçun mağduru doğrudan eser sahipleri olmayıp, toplumu oluşturan bireyler olduğunu belirlemiştir.*"³¹ hükmüne yer verilerek bu suçlarda mağduru toplumu oluşturan bireyler olduğu vurgulanmıştır.

E. Maddi Unsur

FSEK'in 81. maddesinde bandrol suçları beş fıkra hükmünde ayrı ayrı düzenlenmiştir. Buna göre, FSEK m. 81/4'te Bandrol Yükümlülüğüne Aykırılık Suçu, m. 81/9'da Bandrol Sahteciliği Suçu, m. 81/10'da Bandrol Usulsüzlüğü Suçu, m. 81/11'de Bandrol Dolandırıcılığı Suçu ve m. 81/12'de Bandrol Temini Suçu ayrı ayrı hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin farkı fıkralarında düzenlenen bu suçlar seçimlik hareketli suçlar olmayıp her biri ayrı suç oluşturmakta ve ayrı cezai müeyyideyi gerekli kılmaktadır. Bu nedenle bandrol suçlarının maddi unsurlarının tespitinde her bir suçun ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir.

1. Bandrol Yükümlülüğüne Aykırılık Suçu

FSEK'in 81/4 maddesinde "*Bandrol yükümlülüğüne aykırı ya da bandrolsüz olarak bir eseri çoğaltıp satışa arz eden, satan*³², *dağıtan veya ticarî amaçla satın alan ya da kabul eden kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır*" düzenlemesine yer verilmiştir.

28 GÜNEŞ, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, s. 188.

29 ÜSLU Ramazan, "Türk Fikir ve Sanat Hukukunda Ceza Düzenlemeleri", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S. 10, Ankara, 2012, s. 503.

30 YAZICIOĞLU, s. 451.

31 Yargıtay CGK. 08.04.2014. E. 2013/7-591, K. 2014/171 (UYAP).

32 Fıkra hükmünde "satışa arz etmek" fiili suç olarak sayıldıktan sonra "satmak" fiilinin de aynı kapsamda kabul edilmesi -amaç gözetildiğinde- sadece bir tekrar niteliğindedir. Bkz. ÜSLU, s. 525.

Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu seçimlik hareketli suçlardan-
dır. Bandrol yükümlülüğüne aykırı veya bandrolsüz çoğaltılış bir eserin
satışa arz edilmesi, satılması, dağıtılması veya ticari amaçla satın alınması
ya da kabul edilmesi³³ eylemlerinden herhangi birinin yerine getirilmesi
durumunda söz konusu suç gerçekleşmiş olur. Fıkra hükmünde belirtilen
eylemlerden birden fazlasının meydana gelmesi ayrı ayrı suçları oluşturu-
mayıp aynı suçu oluşturmaktadır. Bu durumda zincirleme suç hükümler-
i de uygulanmaz. Diğer taraftan bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu
fıkra hükmünde sınırlı sayıda sayılan hareketlerin yerine getirilmesi ile
oluşacağından bağlı hareketli suç tiplerindedir.

Bandrol yükümlülüğü, bandrol uygulamasına esas her türlü yüküm-
lülüktür. Buna göre, fıkra hükmünde belirtilen bandrol yükümlülüğüne
aykırılıktan anlaşılması gereken ise bandrol işlemlerinin usule uygun ya-
pılmamasına yönelik eylemlerdir³⁴. Bandrol yükümlülüğüne aykırılık su-
çunun oluşması için bir eserin bandrol yükümlülüğüne aykırı veya band-
rolsüz olarak çoğaltılması gerekli olmakla birlikte yeterli değildir. Bu su-
çun oluşması için ayrıca fıkra hükmünde belirtilen seçimlik hareketlerden
en az birisinin de yerine getirilmesi gerekir. Belirtmek gerekir ki; suçun
oluşması için çoğaltma eylemiyle fıkra hükmünde belirtilen diğer seçim-
lik hareketlerin aynı kişi tarafından yerine getirilmesi de şart değildir.

FSEK'in 81/1 maddesi ile musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nü-
shaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunlu hale
getirilmiştir. Bu bakımdan bandrol yapıştırılması zorunlu olan eserlere
yönelik yükümlülüğün yerine getirilmemesi durumunda suç doğrudan
oluşacaktır. Buna karşın bandrol yapıştırılması eser veya hak sahibinin
talebine bağlı olduğu durumlarda söz konusu suçun oluşup oluşmadığı
hususunda karar vermeden önce böyle bir talebin bulunup bulunmadığı-
nın araştırılması gerekir.

Nitekim Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin konuya ilişkin vermiş olduğu bir
kararında *"...oyun CD'lerinin zorunlu bandrole tabi eser niteliğinde olmadığı,
ancak hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılmasının zorunlu olduğu gö-
zetilerek; Dava konusu oyun CD'lerine ilişkin olarak, hak sahiplerinin ilgili ba-
kanlıktan bandrol yapıştırılması talebinde bulunup bulunmadıkları sorulduktan
sonra tüm deliller birlikte değerlendirilerek sanığın hukuki durumunun tayin ve
takdiri yerine, eksik araştırma sonucunda yazılı şekilde hüküm kurulması, ya-*

33 Ticari amaçla "kabul etmek" fiilinin maddeye eklenmesi sonucunda, satın alınmayan, ancak satmak, kiralamak ve sair ticari amaçlarla kullanılan ya da kullanılacak olan nüshaların da suç tanımında yer alması sağlanmıştır. Bkz. TURAN, s. 225.

34 Uslu, s. 525; Kanun'daki "bandrol yükümlülüğüne aykırılık" şeklindeki muğlak ifade tarzı yerine, suç tanımı için gereken ölçüde açık bir kanuni unsura yer verilmesi gerektiği görüşü için bkz. TURAN, s. 224.

saya aykırı, sanık müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden,...³⁵” hükmüne yer verilmiştir.

Bandrol Yönetmeliği'nin 7/1 maddesinde “Tespit edildiği materyale bakılmaksızın; elektronik, mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle hareketli görüntüler dizisi içeren ve kayıt tescili yapılan bilgisayar oyunlarında bandrol kullanılması zorunludur” hükmüne yer verilerek bandrol yükümlülüğünün yönetmelik hükmü ile genişletildiği görülmektedir. Bununla beraber suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca hak sahiplerinin ilgili bakanlıktan bandrol yapıştırılması talebinde bulunmaması durumunda bilgisayar oyunlarına yönelik gerçekleşecek seçimlik hareketlerin bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunu oluşturması mümkün değildir³⁶.

2. Bandrol Sahteciliği Suçu

FSEK'in 81/9 maddesinde “Sahte bandrol üreten, satışı arz eden, satan, dağıtan, satın alan, kabul eden veya kullanan kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasıyla cezalandırılır” düzenlemesine yer verilmiştir.

Bandrol sahteciliği suçunda diğer bandrol suçlarına nazaran bandrol sistemi uygulamasının daha ağır biçimde ihlal edildiği görülmektedir. Zira bandrol sahteciliği suçunda fail, diğer suçlardan farklı olarak bandrolü sahte olarak üretmeye veya tedavülüne imkân sağlamaya yönelik eylemlerde bulunmaktadır. Bu hali ile söz konusu suçun Türk Ceza Kanunu'nun 204 ve devamı maddelerinde düzenlenen “belgede sahtecilik” suçlarını anımsattığı görülmektedir³⁷.

Bandrol sahteciliği suçunun TCK'da ifadesini bulan “belgede sahtecilik” suçları kapsamında düzenlenebilecekken FSEK kapsamında ele alınmak suretiyle failde bulunan suç işleme yönündeki kararlılık ile daha yoğun kast dikkate alınarak bu fiil neticesinde bozulan kamu düzeni ve “bandrol yükümlülüğü” hususundaki hassasiyete vurgu yapılmak amaçlanmıştır³⁸. Belirtmek gerekir ki, bandrol sahteciliği suçunun oluşması için öncelikle sahte bandrolün var olması gerekir. Bandrol Yönetmeliği'nin 6. maddesi uyarınca bandrol ancak Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından basılıp satılan bir nesne olması dolayısıyla bu bakanlık dışında bir kurum ve/veya kişi tarafından üretilen bir bandrol sahte kabul edilmelidir³⁹.

35 Yargıtay 7. C.D. 04.07.2013. E. 2010/11171, K. 2013/15910 (UYAP).

36 Aynı görüş için bkz. USLU, s. 524.

37 ÖZDERYOL Teknail, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Suçlar, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006, s. 223.

38 YAZICIOĞLU, s. 474.

39 YAZICIOĞLU, s. 476-477.

Bandrol sahteciliği suçu seçimlik hareketli suçlardandır. Sahte bandrolün üretilmesi, satışa arz edilmesi, satılması, dağıtılması, satın alınması, kabul edilmesi veya kullanılması eylemlerinden yalnızca birinin yerine getirilmesi durumunda söz konusu suç gerçekleşmiş olur. Fıkra hükmünde belirtilen eylemlerden birden fazlasının meydana gelmesi ayrı ayrı suçları oluşturmayıp aynı suçu oluşturmaktadır. Bu durumda zincirleme suç hükümleri de uygulanmaz. Diğer taraftan bandrol sahteciliği suçu fıkra hükmünde sınırlı sayıda sayılan hareketlerin yerine getirilmesi ile oluşacağından bağlı hareketli suç tiplerindedir.

Bandrol sahteciliği suçunun oluşması için sahte bandrolün ilk bakışta sade tüketicide gerçek izlenimini verebilecek şekilde basit nitelikte olması yeterlidir. Bu bakımdan özel bir aldatma (iğfal) kabiliyetinin olmasına gerek yoktur. Nitekim Kanunda da sahteliğe bağlı bir zarar unsuru gözetilmemiştir⁴⁰.

3. Usulsüz Bandrol Kullanma Suçu

FSEK'in 81/10 maddesinde *“Bir eserle ilgili olarak usulüne uygun biçimde temin edilmiş bandrolleri başka bir eser üzerinde tatbik eden kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve binbeşyüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır”* düzenlemesine yer verilmiştir.

Başka bir eser için usulüne uygun biçimde temin edilen bandrolün esas alındığı eserden başka bir eser için uygulanması durumunda “usulsüz bandrol kullanma suçu” oluşacaktır. Fıkra hükmünde geçen “tatbik etmekten” anlaşılması gereken “uygulamak”tır ki bu da genellikle “yapıştırma” şeklinde kendisini gösterir⁴¹. Bununla birlikte usulsüz bandrol kullanılan eserin çoğaltılıp satışa arz edilmesi, satılması, dağıtılması veya ticarî amaçla satın alınması ya da kabul edilmesi durumlarında ise FSEK'in 81/4 maddesinde ifadesini bulan Bandrol Yükümlülüğüne Ayrıklık Suçu oluşacaktır. Ancak bu durumda fıkra hükmündeki seçimlik hareketleri yapan kişilerin kastı önem arz etmektedir. Bu kişilerin cezalandırılmaları bahse konu uygunsuzluğu bilmelerine bağlıdır.

Usulsüz bandrol kullanma suçunun oluşmasında failin bandrollerin yapıştırıldığı diğer eser üzerinde hak sahibi olup olmamasının önemi yoktur. Hatta bandrolün alındığı eser ile tatbik edildiği eserin sahibinin aynı kişi olması da suçun oluşmasına mani değildir. Önemli olan, bandrolleri temin eden kimsenin bakanlığa verilen taahhütnamede belirlenen eserden başka bir eser üzerinde bu bandrolleri kullanmış olmasıdır⁴².

40 ERDİL, s. 1636; ÖZDERYOL, s. 224; TURAN, s. 229.

41 ERDİL, s. 1638.

42 TURAN, s. 231.

4. Bandrol Dolandırıcılığı Suçu

FSEK'in 81/11 maddesinde *"Yetkisi olmadığı hâlde, hileli davranışlarla bandrol temin eden kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır"* düzenlemesine yer verilmiştir.

FSEK'in 81/2 maddesine göre, bandrol talebinde bulunan kişi, bandrol alabilmek için yasal hak sahibi olduğunu beyan eden bir taahhüname doldurmak zorundadır. Bandrol Yönetmeliği uyarınca da, bandrol, hak sahibinin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na sunacağı bandrol talep formu ve taahhünamesiyle istenen diğer belgelerin teslimi ile verilir. Sunulan belgelerin eser veya fonogram⁴³ veya süreli olmayan yayın, çoğaltım yapan tüzel kişi ve/veya ithalat yapılması durumunda ithalatçı firma, çoğaltım sayısı, talep edilen bandrol sayısı, devralınan veya kullanım yetkisi verilen haklar, kapsamı ve süreleri ile ilgili bilgileri ve gerekli görülen diğer bilgileri içermesi, ayrıca beyan edilen bu bilgilerin yanlış veya eksik olması durumunda her türlü hukuki ve cezai sorumluluğun üstlenildiğinin belirtilmesi zorunludur. Bu bakımdan Bakanlığa verilen belgelerin gerçeğe aykırı biçimde tanzim edilerek kanunen alınamayacak bandrollerin alınması, hileli davranışlarla bandrol teminidir⁴⁴.

Bandrol dolandırıcılığı suçu ile bandrol vermekle görevli ve yetkili kimselerin hileli davranışlarla aldatılarak bandrol temin etmesi mümkün olmayan (söz konusu bandrolleri temin etmek bakımından hak sahibi olmayan) kişilerin hukuka aykırı biçimde bandrol elde etmeleri ve piyasayı bu suretle dolandırmalarının engellenmesi amaçlanmıştır. Bu bakımdan söz konusu suçun düzenlenmesi ile devlet tarafından hak sahiplerine verilmesi gereken "bandrol" gibi kimi işaret ve alametler için duyulması gereken "güven duygusu" korunmakta, başka bir ifadeyle hak sahibi olmayan kişilerin hileli davranışlarla bandrol elde etmeleri engellenmektedir⁴⁵.

Suçun maddi unsuru yetkisi olmamasına rağmen hileli davranışlarla bandrol temin etmektir. Hileli davranışlardan kastedilen sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir şekilde bandrol üretip vermeye yetkili kuruluşları aldatmak suretiyle bandrol elde etmektir. Buna göre; bandrol alınması için yasal hak sahibi tarafından doldurulması gereken taahhünamenin yanlış, gerçeğe aykırı doldurularak bandrolün temin edilmesi durumunda söz konusu suç oluşacaktır⁴⁶.

43 Fonogram; sinema eseri gibi görsel-işitsel eserler içindeki ses tespitleri hariç olmak üzere, bir icrada yer alan seslerin veya diğer seslerin veya ses temsillerinin tespit edildiği ses taşıyıcısı fiziki ortamı ifade eder (FSEK m. 1/B.f).

44 TURAN, s. 231-232.

45 YAZCIOĞLU, s. 504.

46 ERDİL, s. 1640.

Bandrol dolandırıcılığı suçunda (m. 81/11) bandrol sahteciliği suçundan (m. 81/9) farklı olarak bandrolün bizatihi kendisinin sahteliği değil bandrol vermeye yetkili kuruma sunulan belgelerin sahteliği söz konusu olduğundan bu belgelerin aldatma (iğfal) yeteneğini haiz olması aranmalıdır. Hileli davranışlarla bandrol temin edilmiş ancak sunulan belgeler aldatma yeteneğini haiz değil ise suç oluşmayacak aksi durumda ise suç tamamlanmış olacaktır. Bandrol temini için ibraz edilen belgelerin kontrolü aşamasında sahteliğin anlaşılması halinde belgenin sahteliği ilk bakışta anlaşılır vaziyette ise aldatma yeteneğinden söz edilemeyecektir. Birbirini desteklemesi gereken belgeler arasında açık farklılıkların bulunduğu durumlarda olduğu gibi belgeleri kontrol etmekle görevli kişinin belgeleri alır almaz fark edebileceği hukuka aykırılık durumlarında belgelerdeki sahteciliğin aldatma yeteneği olmadığından bandrol dolandırıcılığı suçundan veya bu suçta teşebbüs halinden bahsedilemeyecektir⁴⁷.

5. Bandrol Temini Suçu

FSEK'in 81/12 maddesinde *“Yetkisi olmayan kişilere bandrol temin eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır”* düzenlemesine yer verilmiştir.

Bandrol temini suçu ile yetkisi olmayan kişilere bandrol temin etme eylemi cezai yaptırıma bağlanmıştır. Yetkisi olmayan kişilere bandrol temini kamu görevlilerinin görevlerini kötüye kullanmak sureti ile gerçekleştirebileceği gibi kamu görevlisi olmayıp usulüne uygun biçimde bandrol temin etmiş bir kimsenin bu bandrolleri bandrol temin etme hakkı olmayan kişi veya kişilere vermesi şeklinde⁴⁸ ya da sair herhangi bir şekilde elde edilen orijinal bandrollerin yetkisiz kişilere tevdi ile⁴⁹ de kendini gösterebilir. Bu nedenle bandrol temini suçunun mahsus bir suç olup ancak bakanlık veya bakanlığın yetkilendirdiği kuruluş görevlilerince işlenebileceği yönündeki görüşe⁵⁰ katılmıyoruz.

Bandrol temini suçu hak sahibi olmayan kişilerin bandrol elde etmelerinin ve piyasayı bu suretle dolandırmalarının önüne geçmek amacıyla düzenlenmiştir. Bu suçun düzenlenmesiyle devlet tarafından hak sahiplerine verilmesi gereken “bandrol” gibi kimi işaret ve alametler için duyulması gereken güven duygusu korunmaktadır. Başka bir ifadeyle hak sahibi olmayan kimselere bandrol temin edilmesini engellemek için bu eylem cezai yaptırıma bağlanmıştır⁵¹.

47 USLU, s. 527.

48 YAZICIOĞLU, s. 517.

49 TURAN, s. 233.

50 Bkz. ERDİL, s. 1642.

51 YAZICIOĞLU, s. 515.

F. Manevi Unsur

FSEK'in 81. maddesinde düzenlenen bandrol suçlarının tamamı ancak kasten işlenebilen suçlar olup bu suçlar taksirle işlenebilen suç tiplerinden değildir. Buna göre fail dikkatsizlik ve özen yükümlülüğüne aykırılık göstererek bu suçu gerçekleştiremez. Ticari amaçla satın alma ya da kabul etme şeklinde gerçekleşen bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçu (m. 81/4-son cümle) hariç⁵² (bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun ilk hali dâhil) diğer tüm bandrol suçları genel kastla işlenebilmektedir. Bandrol suçlarının olası kast ile gerçekleşebilmesi de mümkündür⁵³.

Diğer taraftan bandrol suçlarında failde bulunması gereken kasıt unsuruyla ilgili olarak "bilme" faktörü üzerinde durmak gerekmektedir. Buna göre; söz konusu fiillerin suç teşkil etmesi, failin kullandığı bandrollerin sahte olduğunu veya başka bir eser için alınmış olduğunu ya da bandrollerin hukuka aykırı şekilde alınmış olduğunu yahut yayılan eserlerin bandrol yükümlülüğüne aykırı biçimde bandrollenmiş olduğunu bilmesi gerekir. Fail, söz konusu fiillere konu olan bandrollerin veya nüshaların hukuka uygun şekilde elde edilmiş orijinal bandroller veya bandrollenmiş nüshalar olduğu düşüncesiyle hareket etmesi durumunda suç işleme kastı olmadığından suç oluşmayacaktır⁵⁴.

G. Bandrol Suçlarının Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

FSEK'in 81/11 maddesinde düzenlenen bandrol dolandırıcılığı suçu hariç⁵⁵ yukarıda maddi unsurları belirtilen diğer tüm bandrol suçları, sırf hareket suçu yani neticesi harekete bitişik suçlardan olduklarından teşebbüse uygun suç tipleri değildir. Ancak, icra hareketlerinin bölünebildiği hallerde fail teşebbüsten sorumlu tutulabilecektir. Bununla birlikte failin hazırlık hareketlerini gerçekleştirmekle birlikte icra hareketlerine başlamadığı hallerde ise söz konusu suça teşebbüs de gerçekleşmiş sayılmayacaktır.

2. İştirak

Bandrol suçları, iştirak konusu bakımından herhangi bir özellik göstermeyip genel hükümlere tabidir. 5237 sayılı TCK'nın 37 vd. maddelerinde-

52 Bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçunun ikinci şekli olan ticari amaçla satın almak ya da kabul etmek eylemi ancak ticari amaç olarak ortaya çıkan özel kastın varlığı durumunda gerçekleşebilir. Bkz. YAZICIOĞLU, s. 465.

53 Aksi görüş için bkz. TURAN, s. 237-238.

54 TURAN, s. 238.

55 Bandrol dolandırıcılığı suçunda; hileli davranışlara başvurulmasına rağmen engel bir sebepten dolayı bandrolün temin edilememesi veya hileli davranışların engel nedeniyle tamamlanamaması durumunda bu suça teşebbüsten söz edilebilecektir. Bkz. YAZICIOĞLU, s. 510; Aynı görüş için bkz. TURAN, s. 232.

ki iştirake ilişkin hükümler bandrol suçları bakımından da geçerlidir. Bu bağlamda bandrol suçları tek faille gerçekleşebileceği gibi birden çok fail tarafından müştereken de işlenebilir. Bu durum halinde fiili birlikte gerçekleştiren kimseler müşterek faillik (TCK m. 37/1) esasına göre sorumlu olurlar. Ayrıca suçun icra hareketlerini birlikte gerçekleştirmeyen ve fakat suç işleme konusunda faile karar verdiren kişiler “azmettirme” (TCK m. 38), suçun işlenmesine yardım eden kişiler ise “yardım etme” (TCK m. 39) hükümleri uyarınca sorumlu olurlar.

3. İçtima

FSEK’in 81/4 maddesinde düzenlenen Bandrol Yükümlülüğüne Aykırılık Suçu ile Bandrol Sahteciliği suçları seçimlik hareketli suçlardır. Bu bakımdan madde metninde bu suçların oluşmasına yönelik hareketlerden hangisi gerçekleşirse gerçekleşsin, birden fazla hareketin bir arada gerçekleştiği durumlarda dahi, seçimlik hareketli suçun niteliği gereği ortada daima tek bir suçun varlığı kabul edilmelidir.

Bununla birlikte Kanun’un 81. maddesinde birbirlerinden bağımsız 5 ayrı bandrol suçu düzenlenmiştir. Bu nedenle kişiler aynı maddenin farklı fıkralarında düzenlenen hükümleri ihlal etmeleri durumunda ayrı ayrı suçları gerçekleştirmiş olacaklardır. Ancak uygulamada kişilerin çoğu zaman bandrol yükümlülüğünü ihlal suçu (m. 81/4), bandrol sahteciliği suçu (m. 81/9) ve usulsüz bandrol kullanımı (m. 81/10) suçunu aynı fiille gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu durumda gerçek içtima hükümlerinin uygulanmayıp failin fikri içtima hükümleri uyarınca en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılması gerekmektedir.

Nitekim Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin konuya ilişkin vermiş olduğu bir kararında *“5237 Sayılı TCK’nın 44. maddesinde ‘işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılır’ hükmüne yer verilmesi, bir fiilden kastedilenin sanığın hareket veya hareketlerinin bir sonucu elde etmeye (bir suçu işlemeye) yönelik olması, bu nedenle de fiilde birden fazla hareketin bulunabilmesi karşısında; 144 adet bandrolsüz, 54 adet sahte bandrollü ve 62 adet başka bir esere ait bandrol yapılandırılmış kitapları sattığı tesbit edilen sanığın eyleminin TCK’nın 44. maddesi aracılığıyla 5846 sayılı Kanun’un 81/9. maddesine uyduğu gözetilmeden 81/4. maddesiyle uygulama yapılması; Bozmayı gerektirmiş,.....⁵⁶”* hükmüne yer vermiştir.

Diğer taraftan FSEK’in 81/13 maddesinde *“Bandrol yükümlülüğüne aykırılığın aynı eserle ilgili olarak 71 inci maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde tanımlanan suçla birlikte işlenmesi hâlinde, fail hakkında sadece 71 inci*

56 Yargıtay 19. C.D. 10.12.2015. E. 2015/15802, K. 2015/8442 (UYAP).

maddeye göre cezaya hükmolunur. Ancak, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır” hükmüne yer verilmek suretiyle özel bir içtima kuralının⁵⁷ düzenlendiği görülmektedir. Bununla birlikte FSEK’in 71/1-1 maddesinde öngörülen suçun şikâyete tabi olması nedeniyle ancak hak sahibinin şikâyetinin varlığı halinde bu özel içtima hükmü uygulanmalı, aksi halde yalnızca Kanun’un 81. maddesinde düzenlenen ilgili ceza hükmü icra edilmelidir⁵⁸.

Nitekim Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin konuya ilişkin vermiş olduğu bir kararında “... 5846 sayılı Kanun’un 08.02.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanun ile değişik soruşturma ve kovuşturma usulünü düzenleyen 75. maddesindeki “71 ve 72. maddelerde sayılan suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması şikayete bağlıdır. Yapılan şikayetin geçerli kabul edilebilmesi için hak sahiplerinin veya üyesi oldukları meslek birliklerinin haklarını kanıtlayan belge ve sair delilleri Cumhuriyet Başsavcılığına vermeleri gerekir. Bu belge ve sair delillerin şikayet süresi içinde Cumhuriyet Başsavcılığına verilmemesi halinde kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir” şeklindeki düzenleme karşısında; şikayetçi ..... Meslek Birliği’nin hak sahipliği belgelerinin bulunmadığı ve yasal süresi içinde anılan belgelerin sunulmadığı anlaşılacakla, sanığın ticari amaçla ikametinde bandrolsüz CD bulundurma şeklinde gerçekleşen eyleminin karar tarihinde yürürlükte bulunan 5846 sayılı Kanun’un 5728 sayılı Kanun ile değişik 81/4. maddesine uyduğu gözetilmeden, aynı Kanun’un 71/1 ve 81/13. maddeleri ile uygulama yapılması,.....Kanuna aykırı ve sanık müdafinin temyiz nedenleri bu itibarla yerinde görüldüğünden,....⁵⁹” hükmüne yer vermek suretiyle FSEK’in 81/13 maddesi yollamasıyla 71/1 maddesi uygulamasını geçerli bir şikâyetin varlığına bağlamıştır.

Mali hakların cezai ve hukuki himayesi sınırsız değildir. FSEK’in 26/1 maddesinde eser sahibine tanınan mali hakların zamanla sınırlı olduğu vurgulanmıştır. Kanununun 27/1 maddesine göre ise mali haklara yönelik koruma, eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümünden itibaren de 70 yıl devam etmektedir. Buna göre, koruma sürelerinin geçmesi eser sahibine tanınan mali hakların kullanılmasında bir hukuka uygunluk sebebi oluşturmaktadır⁶⁰. Bu bakımdan mali hakların korunma süreleri, FSEK’in 71/1-1 maddesinde düzenlenen mali haklara tecavüz suçları açısından ön

57 FSEK’in 81/13 maddesi uygulamasında TCK’nın 44. maddesi anlamında fikri içtima hükümlerinin değil TCK’nın 42. maddesi anlamında bileşik suç hükümlerinin uygulandığı görüşü için bkz. USLU, s. 529.

58 Aksi görüş için bkz. USLU, s. 529; Yazara göre FSEK m. 81/13 uygulamasında ceza artırımı öngörülmüş olup burada yalnızca ceza tayini açısından bir gönderme söz konusudur ve şikâyetin varlığı aranmaz.

59 Yargıtay 19. C.D. 15.02.2016. E. 2015/13997, K. 2016/1755 (UYAP).

60 KILIÇOĞLU Ahmet, “Fikri Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sinaî Haklarla Karşılaşılmalı Olarak)”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 54, Ankara, 2004, s. 56.

şart niteliğindedir⁶¹.

Dolayısıyla bandrol yükümlülüğüne aykırılığın aynı eserle ilgili olarak FSEK'in 71/1-1 maddesinde düzenlenen mali haklara tecavüz suçuyla birlikte işlenmesi durumunda eğer suça konu eylem koruma süresi dolduktan sonra gerçekleşmişse mali haklara tecavüz suçu oluşmayacağı için FSEK'in 81/13 maddesindeki özel içtima kuralının uygulanmayacağı ve yalnızca Kanununun 81. maddesinde düzenlenen ilgili ceza hükümleri uyarınca uygulama tesis edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

FSEK'in 81/13 maddesi yollamasıyla 71/1 maddesinin uygulanabilmesi için ortada mücerret bir "eser" olması gerekmektedir. Bu bağlamda, eserden daha fazlasını içine almakla birlikte mücerret manada "eser" olmayan "fonogram" için söz konusu hüküm uygulanmaz. Dolayısıyla eser üzerindeki hak değil de bağlantılı hak sahipliği söz konusu olduğunda ve bandrolsüz olarak kamuya sunulma gerçekleştiğinde FSEK'in 81/13 maddesi yollamasıyla 71/1 uygulaması değil, FSEK'in 81/4 maddesi uyarınca cezai müeyyide uygulanmalıdır⁶².

FSEK'in 71/son hükmünde getirilen etkin pişmanlık hükümlerinin 81. madde kapsamındaki suçlar bakımından uygulanıp uygulanmayacağı hususu üzerinde de durmak gerekmektedir. Buna göre FSEK m. 71/son hükmünde öngörülen etkin pişmanlık hallerinin varlığı nedeniyle m. 71/1 hükmü uyarınca ceza verilmemesine kanaat getirilmesi halinde bu durumun m. 81'de düzenlenen suçlara sirayet etmemesi, hakkında m. 71/1 hükmü uyarınca cezai müeyyide uygulanmayacak suç failinin yalnızca 81. maddenin ilgili fıkrası uyarınca cezalandırılması gerektiği kanaatindeyiz⁶³.

Son olarak belirtmek gerekir ki, Türk Ceza Kanunu'nun 212/1 maddesinde "*Sahte resmî veya özel belgenin bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması hâlinde, hem sahtecilik hem de ilgili suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükümlenir*" denilmektedir. Buna göre FSEK'in 81/11 maddesinde düzenlenen Bandrol Dolandırıcılığı Suçunun sahte belge kullanılmak suretiyle işlenmesi durumunda failin TCK'nın 212/1 maddesi uyarınca bandrol dolandırıcılığı suçunun dışında resmi veya özel belgede sahtecilik suçundan da ayrıca cezalandırılması gerekir.

61 HAFIZOĞULLARI Zeki, "Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 48, S. 1-4, Ankara, 1999, s. 8.

62 Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, "Fikri ve Sınai Haklar Yargı İstişare Grubu Birinci Toplantısı", Antalya, 2008, http://www.abgm.adalet.gov.tr/pdf/FSH_bildiri_Nov_2008.pdf, (27 Şubat 2016), s. 22.

63 Aksi görüş için bkz. USLU, s. 535; Yazara göre, etkin pişmanlık hükümleri her ne kadar FSEK'in 71. maddesi için öngörülmüş ise de Kanun'un 81/13 maddesi uyarınca bandrol yükümlülüğüne aykırılık fiili için de etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilir. Ancak bu uygulamaya işaret eden açık ve anlaşılır bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

H. Bandrol Suçlarında Görev ve Kovuşturma

5846 sayılı FSEK m. 76 uyarınca bandrol suçlarına ilişkin davalara bakmakla görevli mahkeme Adalet Bakanlığınca kurulacak ihtisas mahkemeleridir. Bununla birlikte ihtisas mahkemelerinin kurulmadığı yerlerde Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yetkilendirilecek Asliye Ceza Mahkemeleri davaya bakmakla görevlidir⁶⁴.

Bandrol suçlarının kovuşturmasına ilişkin olarak ise; gerek devlet olmanın gereği gerekse ülkemizin yükümlülük altına girdiği uluslararası sözleşmeler uyarınca⁶⁵ bu suçlar takibi şikâyete bağlı suçlardan olmayıp⁶⁶ soruşturması ve kovuşturması re'sen yerine getirilen suç tipleri olarak öngörülmüştür. Ancak, yukarıda da belirtildiği üzere, bandrol suçlarının aynı eserle ilgili olarak FSEK'in 71/1 maddesinde düzenlenen suçla birlikte işlenmesi durumunda Kanununun 81/13 maddesi uyarınca özel bir içtima durumu söz konusu olmaktadır. Ancak FSEK'in 71/1 maddesinde düzenlenen suçun şikâyete tabi olması nedeniyle bu içtima kuralının uygulanması hak sahiplerinin şikâyetine bağlıdır. Buna göre şikâyet şartının yerine gelmemesi durumunda içtima hükmü uygulanmayacaktır.

Bununla birlikte yapılan şikâyetin geçerli kabul edilebilmesi için hak sahiplerinin veya üyesi oldukları meslek birliklerinin haklarını kanıtlayan belge ve sair delilleri Cumhuriyet Başsavcılığına vermeleri gerekir. Bu belge ve sair delillerin şikâyet süresi içinde Cumhuriyet Başsavcılığına verilmemesi halinde yalnızca bandrol suçlarına ilişkin soruşturma ve kovuşturma işlemleri yerine getirilecektir.

Son olarak belirtmek gerekir ki soruşturma ve kovuşturması re'sen yerine getirilen bandrol suçlarının FSEK'in 71/1 maddesinde düzenlenen suçlarla birlikte işlenmesi durumunda FSEK 75/2 maddesi uyarınca hak sahiplerinin durumdan haberdar edilerek bu kişilere şikâyette bulunma

64 "...5846 sayılı Fikri ve Sanat Eserleri Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanununun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."; Uyuşmalık Mahkemesi Hukuk Bölümü. 05.11.2012. E. 2012/86, K. 2012/218, YEŞİL Ufuk, **Türk Yargı Sisteminde Görev ve Hüküm Uyuşmazlıklarının Çözüm Usulü**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2016, s. 19.

65 USLU, s. 509.

66 ALBAYRAK Mustafa, "Fikri ve Sinaî Haklar Aleyhine İşlenen Suçların Kovuşturulması ve Yargılama Sorunları ve Çözüm Yolları", **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 57, Ankara, 2005, s. 344.

imkânının sağlanması gerekmektedir⁶⁷.

SONUÇ

Ülkemizde modern dünyada gelişmişliğin göstergesi kabul edilen fikri mülkiyet konusunda görülen eksikliklerin giderilmesi amacıyla, uluslararası sözleşmelerdeki taahhütlerin yerine getirilmesi güdüsü ile de olsa, bazı adımların atıldığı görülmektedir. Bu bağlamda gelişen fikri ve ticari hayata ve getirdiği hukuksal sorunlara çözüm getirebilmek için belirli aralıklarla yasal düzenlemeler yapılmaktadır⁶⁸. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile ilgili olarak da genel ceza yasalarıyla uyum sağlanması amacıyla en son 23.01.2008 tarihli ve 5728 sayılı yasa ile kapsamlı değişikliğe gidilmiştir. Ancak son yapılan değişikliklerde uygulamaya yönelik bazı sorunların da ortaya çıktığı görülmektedir⁶⁹.

Nitekim 5728 Sayılı Yasa değişikliği ile FSEK'in 81. maddesinde de önemli değişiklikler yapılmış, bu bağlamda bandrol uygulamasını güçlendirmek amacıyla bandrol suçlarının kapsamı genişletilmiş, buna karşın Kanununun 81/13 maddesindeki özel içtima hükmünün uygulamasına ya da 71/son hükmünde belirtilen etkin pişmanlık hükümlerinin bandrol suçlarına sirayet edip etmeyeceğine yönelik belirsizlikler giderilememiştir.

Bununla birlikte yukarıda kapsamlı şekilde incelemeye çalıştığımız bandrol suçları ile ilgili yer yer bizim de eleştirdiğimiz yasa hükümlerinin belirli bir süre uygulanması ve yüksek yargı içtihatları doğrultusunda uygulama birliğinin sağlanması gerektiği düşüncesindeyiz. Zira yasa maddelerinin uygulamada henüz netlik kazanmadığı bir ortamda yeniden gerçekleşecek yasa değişikliğinin, davaların sürüncemede kalarak zaman aşımına uğramalarına neden olacağı ortadadır.

Her ne kadar gerek sanatçıların gerek sanatçı milletvekillerinin ve gerekse bu konuda yasa koyucuyu etkilemeye çalışan baskı unsurlarının konu ile ilgili sürekli -daha iyiyi amaçlayan- yasa değişikliği taleplerinin bulunduğu bilinmekte ise de; ülkemizin yargı sistemi ve yargının üzerindeki iş yükü gerçeği karşısında uygun zaman gözetmeksizin gerçekleştirilecek yasa değişikliklerinin davaların zamanında neticelenmemesi nedeniyle yine talep sahiplerine zarar vereceği ve istenilen sonuçların elde edilmesini engelleyeceği unutulmamalıdır⁷⁰.

67 Bu hususta bkz. Yargıtay 7. C.D. 14.05.2009. E. 2009/1767, K. 2009/6608 (UYAP).

68 DURAN Bekir, **Türkiye'de Fikri Haklar ve Markaların Ceza Hukuku Bakımından Korunması**, (Yayınlanmamış YL Tezi), Kırıkkale, 2003, s. 81.

69 BAŞLAR, Hazırlık Hareketi Suçu, s. 257.

70 BAŞLAR, Haklara Yönelik İhlaller, s. 710.

KAYNAKLAR

Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, “Fikri ve Sınâî Haklar Yargı İstişare Grubu Birinci Toplantısı”, Antalya, 2008, http://www.abgm.adalet.gov.tr/pdf/FSH_bildiri_Nov_2008.pdf, (27 Şubat 2016).

ALBAYRAK Mustafa, “Fikri ve Sınâî Haklar Aleyhine İşlenen Suçların Kovuşturulması ve Yargılamasında Sorunlar ve Çözüm Yolları”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 57, Ankara, 2005, s. 334-357.

BAŞLAR Yusuf, “Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklara Yönelik İhlaller”, **Legal Fikri ve Sınâî Haklar Dergisi**, C. 7, S. 28, Ankara, 2011, s. 659-712.

BAŞLAR Yusuf, “Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Harızılık Hareketi Suçu”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, C. 1, S. 1, Ankara, 2013, s. 243-259.

BÜLTER Ahmet, “Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 59, Ankara, 2005, s. 90-107.

DURAN Bekir, **Türkiye’de Fikri Haklar ve Markaların Ceza Hukuku Bakımından Korunması**, (Yayınlanmamış YL Tezi), Kırıkkale, 2003.

ERDİL Engin, **İçtihatlı ve Gerekçeli Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi**, C. 2, 3. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.

GÜNEŞ İlhami, **Açıklamalı-İçtihatlı Uygulamada Sınâî Mülkiyet Hakları ve Cezai Koruma**, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2007.

GÜNEŞ İlhami, **Son Yasal Düzenlemelerle Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.

GÜNEŞ İlhami, “5728 Sayılı Yasa Sonrası Mali, Manevi Hak ve Bağlantılı Hak İhlalleri”, **Legal Fikri ve Sınâî Haklar Dergisi**, C. 4, S. 14, Ankara, 2008, s. 339-355.

KILIÇOĞLU Ahmet, “Fikri Hakların İhlalinde Hukuksal Koruma Yolları (Sınâî Haklarla Karşılaştırmalı Olarak)”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, S. 54, Ankara, 2004, s. 51-104.

HAFIZOĞULLARI Zeki, “Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 48, S. 1-4, 1999, s. 1-14.

ÖZDERYOL Teknail, **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Suçlar**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.

SULUK Cahit, “Korsanlıkla Mücadele ve Matbaa Sektörü”, **2. Uluslararası Katılımlı Kâğıt-Karton, Mürekkep, Matbaa Sempozyumu ve Ser-**

gisi Bildirileri, C. 2, İzmir, 2004, s. 159-178.

TURAN, H. Selcen, **Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.

USLU Ramazan, "Türk Fikir ve Sanat Hukukunda Ceza Düzenlemeleri", **Türkiye Adalet Akademisi Dergisi**, S. 10, Ankara, 2012, s. 499-536.

YAZICIOĞLU R. Yılmaz, **Fikri Mülkiyet Hukukundan Doğan Suçlar**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2009.

YENİDÜNYA Ahmet Caner, "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları", **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. X, S. 3-4, Erzincan, 2006, s. 237-272.

YEŞİL Ufuk, **Türk Yargı Sisteminde Görev ve Hüküm Uyuşmazlıklarının Çözüm Usulü**, Uyuşmazlık Mahkemesi Yayınları, Ankara, 2016.